

Afslankmedicijnen blijken verrassend effectief tegen 42 aandoeningen: van psychose tot leverfalen

Nieuwe afslankmedicijnen als Ozempic blijken veel meer gezondheidsvoordelen op te leveren dan tot nu toe bekend was. Groot Amerikaans onderzoek wijst uit dat de medicatie het risico verkleint op 42 ziektes en aandoeningen, waaronder hart- en nierproblemen.

Ellen de Visser

is wetenschapsredacteur van de Volkskrant en schrijft over gezondheid.

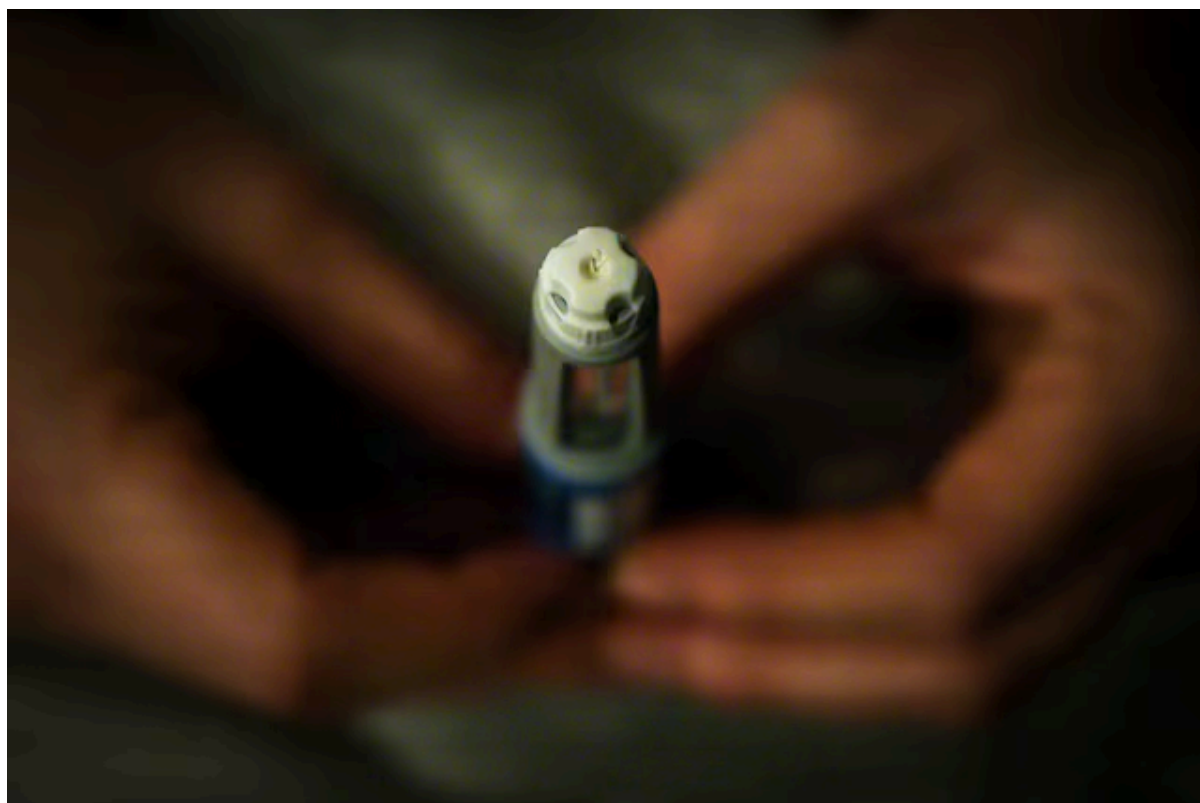
20 januari 2025, 17:00

Bewaard

Delen

Een injectiepen met Ozempic, een populair afslankmedicijn. Beeld Jaap Arriens / Getty

Hartaanvallen, infecties, bloedarmoede, koorts, spierpijn, cannabisverslaving, psychoses, leverkanker, alzheimer: het is slechts een greep uit de lijst met ziektes die minder vaak voorkomen bij gebruikers van nieuwe afslankmiddelen met merknamen als Ozempic en Wegovy.

Uit andere media

Ja, ik wil elke dag een nieuwsbrief ontvangen met de belangrijkste online artikelen van 11 kranten.

voorbeeld@domain.nl

Inschrijven

De lijst is opgesteld door Amerikaanse epidemiologen die de gezondheidsgegevens van twee miljoen Amerikanen vergeleken. Hun onderzoeksresultaten zijn maandag gepubliceerd [in het vakblad *Nature Medicine*](#).

Gezondheidseffecten

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de ongekend populaire afslankmiddelen, die het darmhormoon GLP1 nabootsen, niet alleen veel kilo's laten verdwijnen. Ze hebben ook verrassend gunstige gezondheidseffecten. Zo laat onderzoek zien dat de medicatie onder meer [hart- en vaatziekten](#) en [nierproblemen kan voorkomen](#). Er zijn zelfs aanwijzingen dat de medicijnen de hersenen beschermen.

Tot dusver ontbrak een systematisch overzicht. Daarom besloten wetenschappers de gezondheidsgegevens te analyseren van Amerikaanse oorlogsveteranen. Van hen worden ziektegeschiedenis en medicatiegebruik nauwkeurig bijgehouden.

In 30 sec. een indicatie van je lening?

Start nu je berekening en ontvang verrassend snel een passend voorstel.

Gesponsord door:
Rabo Zakelijk Financieringen

BEREKEN HIER

Om een goede vergelijking te kunnen maken, selecteerden ze alleen de veteranen met diabetes. GLP1-medicijnen zijn immers oorspronkelijk bedoeld om bij patiënten met diabetes type 2 de bloedsuikerspiegel te verlagen.

De wetenschappers bestudeerden de gezondheidsdata van 200 duizend veteranen die tussen 2017 en 2023 vanwege hun diabetes GLP1-medicatie gebruikten. Ze vergeleken die gegevens, na een kleine vier jaar, met de data van 1,8 miljoen veteranen die andere diabetesmedicijnen gebruikten.

De onderzoekers liepen een lijst na van 175 ziektes en aandoeningen en achterhaalden dat 42 daarvan minder vaak voorkwamen in de groep die de GLP1-medicatie gebruikte. Die veteranen vielen daarnaast vaak ook nog eens flink af.

Het effect van de medicijnen blijkt merkbaar in het hele lichaam, van het bloed en het ademhalingsstelsel tot de spieren, de spijsvertering en de hersenen. Tot de ziektes met de grootste risicodaling behoren een bepaald type longontsteking (25 procent), leverfalen (24 procent) en schizofrenie (18 procent).

Vetcellen

De gezondheidsvoordelen kunnen deels worden verklaard doordat mensen afvallen, zegt Thomas van Sloten, internist-vasculair

geneeskundige in het UMC Utrecht. Vetcellen zijn ziekmakend, mensen met overgewicht hebben een groter risico op een flink aantal aandoeningen. Daarnaast lijkt het erop, zegt hij, dat de medicijnen processen in het lichaam gunstig beïnvloeden, waarbij vooral het ontstekingsremmende effect in het oog springt.

Van Sloten spreekt van 'een indrukwekkend onderzoek', waarbij heel veel gegevens zorgvuldig zijn geanalyseerd. Voor het eerst zijn nu alle gezondheidseffecten bij elkaar gebracht, mailt hij na lezing van de studie.

Van Sloten behandelt zelf diabetespatiënten met de nieuwe GLP1-medicijnen en onderzoekt daarvan het effect. Vooralsnog ziet hij bij zijn eigen patiënten geen bijkomende gezondheidsvoordelen. Dat kan komen, denkt hij, doordat effecten pas zichtbaar worden als een grote groep patiënten wordt geanalyseerd.

Keerzijde

De onderzoeksleider van de Amerikaanse studie heet Ziyad Al-Aly. Hij is klinisch epidemioloog aan Washington University in St. Louis. Hij benadrukte tijdens een persconferentie dat al die gezondheidswinst ook een keerzijde heeft. Het is bekend dat gebruikers van de afslankmiddelen last kunnen krijgen van misselijkheid, maag- en darmklachten en een alvleesklierontsteking, maar de Amerikaanse onderzoekers ontdekten veel meer bijwerkingen. Ze tellen er negentien, waaronder nierstenen (15 procent meer kans), hoofdpijn en een te lage bloeddruk.

Opmerkelijk is de gunstige uitwerking van de afslankmiddelen op de hersenen. Gebruikers liepen minder risico op psychotische stoornissen (18 procent), een cannabisverslaving (12 procent) en de ziekte van Alzheimer (12 procent). Onderzoek bij dieren wijst uit

dat de GLP1-medicijnen ontstekingen en klontering van het schadelijke eiwit beta-amlyoïd in de hersenen kunnen verminderen.

Alzheimer

Het effect op alzheimer is niet groot, erkende Al-Aly tijdens de persconferentie, maar dat zou kunnen toenemen als mensen de medicatie langer gebruiken. Bovendien zijn de alzheimermedicijnen die sinds kort op de markt zijn niet effectiever, benadrukte hij: ‘Dus alles is welkom.’ Hij noemde de resultaten vooral van belang voor onderzoek. ‘Dit leert ons meer over de biologie van alzheimer, misschien levert het een nieuwe route op om krachtigere medicijnen te ontwikkelen.’

Vertekeningen

Internist Thomas van Sloten waarschuwt dat de Amerikaanse cijfers uit een observationeel onderzoek komen. De wetenschappers hebben achteraf groepen vergeleken en daarbij bestaat een risico op vertekeningen, zegt hij.

De onderzoekers schrijven dat ze hebben gecorrigeerd voor ongelijkheid tussen de groepen (bijvoorbeeld in rookgedrag of alcoholgebruik). Maar er is altijd een kans, aldus Van Sloten, dat de gevonden effecten niet louter door de medicatie komen, maar door andere verschillen tussen de groepen.

Binnenkort worden de eerste resultaten verwacht van [een groot internationaal onderzoek naar het effect van semaglutide](#), de werkzame stof in de nieuwe afslankmedicatie, bij mensen met een vroeg stadium van alzheimer. Zij krijgen drie jaar lang het medicijn of een placebo. Ook Nederlandse patiënten doen aan het onderzoek mee. Daaruit moet duidelijk worden of de GLP1-medicijnen daadwerkelijk tegen alzheimer beschermen. ‘Dat zou echt een doorbraak zijn’, zegt Van Sloten. ‘Zelfs als het effect maar klein is.’

Tweedehands medicijnen

Er is een arsenaal aan medicijnen die veel meer kunnen dan waarvoor ze eigenlijk zijn bestemd. De nieuwe afslankmedicijnen zijn uitzonderlijk met hun tientallen positieve bijwerkingen: meestal wordt van een geneesmiddel één onverwacht neveneffect ontdekt. Zo bleek een hartmedicijn onverwachts effectief tegen erectiestoornissen en is ontstekingsremmer dexamethason zeer probaat bij patiënten met ernstige covid.

In het verleden ontdekten artsen die positieve bijwerkingen vaak bij toeval. Zo kreeg een Franse baby met hartklachten een bètablokker en kwam het kind daarmee [ook van een goedaardig aangeboren gezwel af](#). Het hartmedicijn is nu wereldwijd in gebruik tegen ontsierende gezwellen. De laatste jaren zijn wetenschappers en de farmaceutische industrie [actief op zoek naar nieuwe kunstjes van oude pillen](#). Dat zogeheten *drug repurposing* is internationaal tot [een nieuw onderzoeksveld](#) uitgegroeid.

 Help ons door uw ervaring t